

GPS i klockan - funkar det?

I nummer 3-2008 skrev vi kort om Suuntos nya GPS-klocka, X10. X10 har finesser som GPS, altimeter, möjlighet att spara waypoints och rutter samt digital kompass, barometer och termometer. Och så visar den förstås tiden. Det här tyckte vi lät kul så under vintern har Hypoxia lånat en sådan här mackapär för att provflyga den.

X10 är ganska stor, om man ser på den som en klocka. För att vara en GPS är den liten. Höljet och remmen är i ett gummiliknande plastmaterial som ger ett tåligt och slitstarkt intryck. Armbandet kan dessutom förlängas, vilket gör att man kan bära klockan utanpå jackan, även när man flyger klädd för kall vinterluft.

Displayen är tydlig och lätt att se även ute i solen och uppe i luften. Så som jag använde klockan kunde jag se hastighet och flugen distans från start. Dessutom finns ett fält där man kan välja mellan klocka, tid från start av trackloggen och höjd. Framförallt är hastigheten bra att ha, med hjälp av den kan man bedöma hur mycket det blåser och ungefär varifrån (det är ju inte alltid så lätt att uppskatta det när man är uppe i luften).

Samtidigt registrerade klockan min tracklog så att jag i efterhand kunde ladda ner den i min dator och se den på en karta eller i Google Earth. Att använda klockan i luften var alltså ganska enkelt. Däremot var det lite bökligt att starta själva GPS-funktionen. Det krävs till exempel sex knapptryckningar för att starta inspelningen av en tracklog (och därmed också starta GPSen). Sen tar det en stund för GPSen att hitta sin position. Den slukar också batteri när man använder GPS, i manualen säger man att det räcker i drygt fyra timmar om man registrerar positionen varje sekund i trackloggen.

- + Liten och lätt
- + Visar fart, distans och höjd.
- + Robust design med förlängbart armband
- Kort batteritid
- Lite krångliga menyer
- Inga IGC-filer, ej mac-kompatibel dyr

Jag provade aldrig funktionen att lägga in waypoints och sedan navigera längs dem.

När man kommer hem efter flyget är det dags att ladda ner trackloggen. Här är det värt att poängtera två saker.

För det första, trots försök med många olika program gick det inte att ladda ner trackloggen till en Apple Macintosh-dator, om man inte körde Windows på den. På en PC (eller alltså på en Mac med Windows installerat) gick det utmärkt med hjälp av Suuntos egen mjukvara.

För det andra, det går inte att få fram en så kallad IGC-fil från X10. IGC är det format som används i alla tävlingar och på många online-tävlingar och online-loggböcker.

Det är alltså inte en klockren ersättning för en GPS. Samtidigt funkar den bra som ett lättviktsalternativ för den vanlige piloten som mest använder en GPS för att se flyget på Google Earth

efteråt och mäta hur långt man flugit, och/eller för att se sin hastighet i luften och därmed hur mycket det blåser.

Rekommenderat pris i Sverige ligger på runt 5000 kronor. Mer information finns på www.suunto.com.

Marko Wramén

Variometer runt handleden

Egentligen är det märkligt att ingen gjort det förut, men nu är den här, variometern som är så liten att du kan ha den på armen. Den heter Ascent och är utvecklad av ett par amerikanska skärmflygare som ville ha något mindre. Visst, det har länge funnits små hjälmmonterade variometrar som piper när det går upp eller ner, vilket räcker långt för många piloter.

Det som skiljer Ascent från dem är att den fungerar precis som en vanlig vario. Du har en display som visar stig/sjunkhastighet, tid, temperatur etc. Och framförallt har du en loggbok som registrerar fakta som temperatur, maxhöjd, minhöjd, starttid, landningstid och hur långt flyget var. Självt tycker jag det är trevligt att logga mina flyg efter en dag i luften, och det krävs ju också att man håller koll på flygtiden för att förnya licensen.

Hur funkar då Ascent i verkligheten? Jag tog med mig den till mitt lokala hang en blåsig och våt novemberdag för lite flygning.

Man spänner fast varion på armen med hjälp av ett kardborreband. Det är dock i kortaste laget för kylslagen flygning – man vill ju ha den utanpå jackan så att man ser ordentligt. Faktiskt ramlade varion av en gång när jag kasade runt i sanden på grund av den kraftiga och sneda vinden (jag var på sanddynerna vid Wijk aan Zee i Nederländerna). En möjlighet att byta rem eller förlänga den hade varit önskvärd, i alla fall för väl påpälsade vinterpiloter.

Bortsett från det funkar varion utmärkt. Den är otroligt liten och lätt jämfört med min vanliga Flytec-klumpeduns. Man kan välja att antingen ha höjd över havet som utgångspunkt eller att

ha en automatiskt nollställd starthöjd. Det går också att ställa in så att varion bara börjar pipa och räkna flygtid när höjdskillnaden från starthöjd är mer än

- + Mycket lätt och liten
- + Samma funktion som en vanlig vario
- + Tydlig display
- + Lättanvänd
- Inte så robust
- För kort rem

Foto: Marko Wramén

ett visst antal meter, vilket gör att man slipper allt irriterande blippande när man står på start och gör sig i ordning.

I luften var det lätt att snegla på varion på armen, den är ju i ögonhöjd när man flyger. Volymen går att reglera i luften och pipen lät charmigt 80-tals-TV-spel (men det finns tre olika ljud att välja på). Efteråt hade jag inga problem att få fram fakta om flygen i loggboken.

Det går också att ladda ner loggboken på datorn om man har PC (något jag inte hade möjlighet att testa), likaså ska man kunna uppdatera mjukvaran i varion i framtiden via datorn.

Marko Wramén

Fakta:

Storlek: 44 x 60 x 16 millimeter

Vikt: 40 gram

Pris: 299\$ i USA, 249€ via den holländske importören (info@ascentvario.eu), som servar länder som inte har importör. Det finns ingen svensk importör listad på webbsidan, än. Mer information på www.ascentvario.com

Undertröja i silke håller lukten borta

Det nya zeeländska familjeföretaget Silkbody tillverkar underställ och kläder av äkta silke och andra naturmaterial. Jag hörde talas om dem i en skärmflygningstidning från just Nya Zeeland, där man pratade sig varm om en underställströja från företaget, framtagen i samarbete med piloten Guy Williams.

Det handlar om en långärmad underställströja med huva gjord av en blandning av 80 procent silke och 20 procent ull. Fördelen med det här materialet är att det håller dig torr och sval när det är varmt, och torr och varm när det är kallt. Den beskrivningen stämmer förvisso på en hel del andra high tech-material. Skillnaden är att silkesmaterialet inte börjar lukta efter någon dag, eller så säger man i alla fall.

Jag tyckte det här lät utomordentligt intressant och tog kon-

takt med Emily Cooper (som driver företaget ihop med sin far) och bad att få låna en Pilot Top för ett test. Den följde sedan med på en dryg veckas flygning i ett vintrigt Schweiz (se reportaget i mitt-uppslaget).

Ärmarna på tröjan är långa och har tumhål så att man kan skydda handlederna, och huva har dragkedja och sluter tätt om huvudet och skyddar delvis också ansiktet. Den har dessutom små hål för skal-marna på solglasögon/glasögon, så

att man kan ha dem på och bakom öronen även om huva är uppe.

Själva materialet känns mjukt, men inte silkesmjukt, mer som ett syntetiskt tyg. Det är bekvämt att bära närmast kroppen och känns mycket svalt. Jag måste erkänna att under veckan i Schweiz bar jag samma tröja närmast huden hela veckan, i alla fall på dagarna ute på berget och i luften (och ett par gånger på after ski – vad ska man göra?). Jag pulsade runt i meterdjup nyfallen snö med skärmen på ryggen, gjorde springande framåtstarter i lössnö och med backvind och var allmänt svettig, omväxlande med stillhet i luften eller i liften. Precis som vanligt när man flyger med andra ord.

I vanliga fall använder jag ett kraftunderställ närmast kroppen. Det är varmt och håller mig torr, men det börjar lukta skunk bara efter en dag (och då är jag inte känd för att vara svettig och stinkig, vill jag påpeka). Men efter en hel vecka

med silkeströjan på luktade den inte alls! Ändå höll den mig torr och varm, även om den kanske inte är lika varm som mitt kraftunderställ. Det är bara att gratulera Silkbody till en fantastisk produkt. Jag ser fram emot att använda den också på varma och soliga platser, där den inte bara håller en sval, utan också skyddar nacke och hals från att bli alltför solbrända. Och jo, den går att tvätta i maskin.

Marko Wramén

Fakta:

Silkbody Pilot Top, Undertröja i silke och ull. Offground, via UP, säljer den i Sverige för cirka 990 kronor.

www.silkbody.co.nz och www.offground.se

- + Sval eller varm när det behövs
- + Skyddar mot solen
- + Luktfri!
- Dyr